

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

گزارش کارشناسی

موضوعات مورد بررسی در پنجمین و ششمین

جلسه شورای نگهبان در سال ۱۳۹۱

کد گزارش: ۹۱۰۰۰۳

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

تاریخ انتشار: ۱۳۹۱/۰۲/۰۳

شناسنامه گزارش

موضوع:

گزارش کارشناسی

موضوعات مورد بررسی در پنجمین و ششمین

جلسه شورای نگهبان در سال ۱۳۹۱

تهیه کننده: مرکز تحقیقات شورای نگهبان

ناظر علمی: معاون پژوهشی

شماره گزارش: ۹۱۰۰۰۳

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۱/۰۲/۰۳

فهرست مطالب

- ۱- طرح وظایف و اختیارات وزارت نفت..... ۱
- ۲- طرح حذف نام پست بانک از فهرست شرکتهای مشمول واگذاری قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی ۶
- ۳- طرح تسری قانون فوق العاده خاص کارمندان سازمانهای پزشکی قانونی کشور و انتقال خون ایران به کارمندان دامپزشکی کشور ۷
- ۴- لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و برنامه اسکان انسانی سازمان ملل متحد جهت تأسیس دفتر زیستگاه (هبیئات) HABITAT سازمان ملل متحد برای کاهش بلایا در تهران ۷
- ۵- اساسنامه صندوق نوآوری و شکوفایی ۹
- ۶- اساسنامه سازمان بیمه سلامت ایران ۱۱

۱- طرح وظایف و اختیارات وزارت نفت

۱. مقدمه توجیهی، ضرورتها و اهداف

وزارت نفت برابر مصوبه مورخ ۱۳۵۸/۷/۸ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران تشکیل گردید. پس از تشکیل و تأسیس این وزارتخانه مهم هیچ گاه قانون مورد نیاز و راهگشا برای وزارت نفت در مجلس شورای اسلامی به تصویب نرسید؛ لذا مصوبه صدرالاشاره نیاز به تغییر داشت، زیرا اولاً لوایح قانونی موجود در خصوص وزارت نفت، فاقد جامعیت لازم بوده و متناسب با شرایط اقتصاد نفتی در سطح ملی، منطقه ای و بین المللی نمی باشند، ثانیاً لازمه تصویب اساسنامه شرکتهای اصلی تابعه وزارت نفت، تدوین و تصویب قانون جامع الاطراف برای وزارت نفت است.

۲. قوانین و مقررات مرتبط

الف - بند (الف) سیاستهای کلی نظام در خصوص انرژی (سیاستهای کلی نفت و گاز)

ب - لایحه قانونی تأسیس وزارت نفت مصوب ۱۳۵۸/۷/۸ شورای انقلاب

ج - لایحه قانونی راجع به تمدید مهلت مقرر در ماده (۳) لایحه قانونی تأسیس

وزارت نفت مصوب ۱۳۵۸/۱۲/۱۹

د - لایحه قانونی متمم لایحه قانونی تأسیس وزارت نفت مصوب ۱۳۵۹/۳/۲۹

ه - قانون نفت - مصوب ۱۳۶۶-

و - قانون اصلاح قانون نفت - مصوب ۱۳۹۰-

۳. نظر دولت

هیئت وزیران طی تصمیم نامه شماره ۴۷۳۹۹/۱۶۵۳۸۰ مورخ ۱۳۹۰/۸/۲۱ ضمن

مخالفت با طرح مذکور وزیر نفت را به عنوان نماینده دولت برای اعلام نظر دولت تعیین کرد تا با همکاری معاونان حقوقی، امور مجلس و برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور نظر دولت را اعلام نماید.

۴. اظهار نظر کارشناسی

ماده (۳)

الف - جزء (۶) بند (ب)

واژه «کنترل» به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن مغایر اصل پانزدهم قانون اساسی است.

د - جزء (۳) بند (ت)

براساس نظر تفسیری شماره ۲۰۰۹ مورخ ۱۳۶۳/۸/۱۶ شورای نگهبان در خصوص تفسیر اصل هفتاد و هفتم قانون اساسی، اصل هفتاد و هفتم قانون اساسی با توجه به اصل یکصد و بیست و پنجم از قراردادهایی که برای انجام معامله بین وزارتخانه ها و سایر سازمانهای دولتی ایران و شرکتهای خارجی دولتی که دارای شخصیت حقوقی باشند، منعقد می گردد، منصرف است و موارد خاص این گونه قراردادها در صورتی که ضوابط کلی آن به موجب قانون عادی تعیین شده باشد، نیاز به تصویب مجلس شورای اسلامی ندارد ولی قانون عادی می تواند انعقاد بخشی از این قراردادها را نیز به طور موردی موکول به تصویب مجلس شورای اسلامی بنماید.»

لذا اطلاق اعطای صلاحیت به وزارت نفت در خصوص طراحی الگوهای جدید قراردادی بدون نیاز به تصویب آن از سوی مجلس شورای اسلامی، مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی و نظر تفسیری مذکور است.

هـ - جز (۳) بند (ث)

با عنایت به اینکه امور اداری و استخدامی و موضوعات مربوط به آن از جمله گزینش، جذب و شرایط استخدام بر اساس اصل یکصد و بیست و ششم قانون اساسی به رئیس جمهور واگذار شده است از این جهت جزء مذکور مغایر اصل فوق است و اگر ناظر بر حقوق بنیادی کارکنان و امور استخدامی باشد، دارای ماهیت تقنینی بوده، لذا اطلاق نظام جامع سرمایه انسانی، مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است.

ماده (۴)

این ماده نیز از حیث عدم تعیین موضوع نمایندگی سهام دولت در شرکتهای فرعی محل ابهام و ایراد است.

با عنایت به اینکه شرکتهای فرعی وزارت نفت همگی دولتی محسوب می شوند، عدم تعیین حکم لازم برای موضوع یاد شده موجد ابهام است و پس از رفع ابهام می توان در این خصوص اظهار نظر کرد.

نکته دیگر آنکه واژه «اصلی» محل ابهام است و معلوم نیست کدام شرکتهای جزو شرکتهای اصلی محسوب می شوند و کدام شرکتهای جزء شرکتهای فرعی و آیا شرکتهای فرعی جزء شرکتهای دولتی محسوب نمی شوند.

اگر شرکتهای فرعی شرکت دولتی محسوب می شوند، تعیین اعضای مجمع عمومی این شرکتهای و رییس آنها جزء صلاحیتهای مجلس شورای اسلامی است.

ماده (۶)

با عنایت به اینکه براساس ذیل اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی، اساسنامه

سازمانها، شرکتها و موسسات دولتی و وابسته به دولت به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد و یا اینکه مجلس می‌تواند تصویب آنها را به دولت یا کمیسیونهای داخلی خود تفویض کند، لذا مرجع تصویب اساسنامه شرکتهای فرعی تابع وزارت نفت محل ابهام است.

اگر مفهوم مخالف ماده (۶) این باشد که اساسنامه شرکتهای فرعی نباید به تصویب مجلس برسد و مجلس نمی‌تواند در مورد آنها تعیین تکلیف کند، این امر مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است. لازم به ذکر است در خصوص شرکتهای اصلی و فرعی تابع وزارت نفت، تاکنون صرفاً اساسنامه شرکتهای ملی نفت ایران، پتروشیمی و گاز به تصویب قوه مقننه وقت در سال ۱۳۵۶ رسیده است و اساسنامه بقیه شرکتهای تابع وزارت نفت هیچکدام تا کنون به تصویب قوه مقننه یا هیئت وزیران نرسیده است.

مبنای موضوع یادشده این است که براساس بند «ی» ماده (۳۵) قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران - مصوب ۱۳۵۶ - ، تشکیل شرکتهای فرعی جزء صلاحیتهای هیئت مدیره شرکت ملی نفت ایران است و تصویب اساسنامه این گونه شرکتهای نیز بر اساس بند (ک) ماده یاد شده جزء صلاحیتهای هیئت مدیره شرکت مذکور است، بنابراین اگر در خصوص شرکتهای فرعی تابع وزارت نفت قرار بر اجرای قوانین فعلی باشد، بندهای (ی) و (ک) ماده (۳۵) قانون مذکور مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است.

ماده (۷)

با عنایت به نظر تفسیری شورای نگهبان در خصوص اصل هفتاد و هفتم قانون

اساسی به شرح پیش گفته، اطلاق تصویب شرایط عمومی قراردادهای توسط هیئت وزیران که حتی شامل قراردادهای داخلی نیز می‌شود، به دلیل ماهیت تقنینی آن، مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است.

ماده (۱۰)

با عنایت به اینکه موضوع نظام پرداخت حقوق و مزایای مأموران انجام خدمات عمومی و حقوق استخدامی آنان دارای ماهیت تقنینی می‌باشد، لذا تصویب آن توسط هیأت وزیران، مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است.

ماده (۱۴)

الف - با عنایت به اینکه بر اساس ماده (۷) قانون اساسنامه، شرکت ملی نفت ایران - مصوب ۱۳۵۶ - شرکت مجاز است در مورد امور استخدامی و بازنشستگی و پس انداز و سایر امور کارگزینی کارمندان و آموزش و پرورش کارکنان خود، آیین نامه های لازم را تدوین و به تصویب مجمع عمومی شرکت نفت برساند، لذا به دلیل ماهیت تقنینی موضوع مذکور (بازنشستگی و شرایط آن)، عبارت «مراجع ذیصلاح» واجد ابهام است.

ب - واژه «امور رفاهی» از لحاظ، تعیین مصادیق و تعریف آن محل ابهام است.

ج - با توجه به اینکه مرجع تصویب اساسنامه سازمانهای وابسته به دولت براساس اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی، مجلس شورای اسلامی است و در عین حال مجلس می تواند این اختیار و صلاحیت خود را به دولت یا کمیسیونهای داخلی خود نیز تفویض کند، لذا از حیث عدم تعیین مرجع صلاحیتدار برای تصویب اساسنامه صندوق بازنشستگی، پس انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت محل ابهام است.

د با عنایت به اینکه دولت (وزارت نفت و شرکتهای تابع آن) به عنوان کارفرما سهم خود را بابت حق بیمه و بازنشستگی کارکنان به صندوق مذکور می پردازند، لذا ماهیت این صندوق نمی تواند خصوصی باشد و مثل صندوق تأمین اجتماعی و صندوق بازنشستگی کشوری باید تحت نظارت و مدیریت دولت باشد، لذا هر چند کارکنان نیز سهم حق بیمه خود را به صندوق می پردازند ولی این دلیل بر خصوصی بودن صندوق مذکور نیست و از این حیث مغایر اصل چهلم و بند (۱۰) اصل سوم قانون اساسی مبنی بر ایجاد نظام اداری صحیح است.

۲- طرح حذف نام پست بانک از فهرست شرکتهای مشمول واگذاری قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی

۱- با توجه به جزء (۲) بند (ج) سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی ابلاغی مورخ ۱۳۸۵/۴/۱۰ مقام معظم رهبری (سیاستهای کلی توسعه بخشهای غیردولتی از طریق واگذاری فعالیتها و بنگاههای دولتی) که مقرر می دارد: «واگذاری هشتاد درصد از سهام بنگاههای دولتی مشمول صدر اصل چهل و چهارم به بخشهای خصوصی، شرکتهای تعاونی سهامی عام و بنگاههای عمومی و غیردولتی به شرح ذیل مجاز است: «... بانکهای دولتی به استثنای بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانک ملی ایران، بانک سپه، بانک صنعت و معدن، بانک کشاورزی، بانک مسکن و بانک توسعه صادرات».

پست بانک در زمره مصادیق مستثنی شده از حکم واگذاری بانکهای دولتی قرار نگرفته است و بر همین اساس نیز نام بانک مذکور در بند (۶) گروه (۳) فعالیتهای

اقتصادی ذیل ماده (۲) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی ذکر نشده است، لذا مصوبه مجلس شورای اسلامی مبنی بر حذف نام پست بانک از فهرست شرکت‌های مشمول واگذاری قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی مغایر بند (ج) سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی است و به دلیل مغایرت با سیاست‌های کلی یادشده مغایر اصول (۵۷) و بند (۱) اصل ۱۱۰ قانون اساسی است.

۳- طرح تسری قانون فوق العاده خاص کارمندان سازمانهای پزشکی قانونی کشور و انتقال خون ایران به کارمندان دامپزشکی کشور

پیش‌بینی منابع مالی برای اجرای مصوبه مذکور در بودجه‌های سنواتی از جهت عدم اطمینان به پیش‌بینی آن و محتمل و فرضی بودن آن، به دلیل اینکه در اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی بر معلوم و معین و مصرح بودن طریق تأمین هزینه جدید تأکید شده است، مغایر اصل مذکور است.

۴- لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و برنامه اسکان انسانی سازمان ملل متحد جهت تأسیس دفتر زیستگاه (هیئات) HABITAT سازمان ملل متحد برای کاهش بلایا در تهران

بند (۴) ماده (۳)

با عنایت به اینکه فعالیتهای اجباری زیستگاه سازمان ملل متحد در معاهده و قرارداد مربوطه درج شده است و معلوم نیست که ایران به قرارداد و موافقتنامه پیوسته است یا

خیر و موضوع آن به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است یا نه، لذا از این حیث محل ابهام است.

بند (۱) ماده (۳)

واژه «آژانس» به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن (نماینده‌گی یا شعبه) مغایر اصل پانزدهم قانون اساسی است.

بند (۱) ماده (۷)

با توجه به اینکه مرجع صلاحیتدار اعمال تغییرات لازم مشخص نشده است و اصلاح کنوانسیون مزایا و مصونیت‌های ملل متحد جزء صلاحیت‌های مجلس شورای اسلامی است، لذا مغایر اصل هفتاد و هفتم قانون اساسی است.

بند (۳) ماده (۱۰)

واژه «پست الکترونیکی» به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن (رایانامه) مغایر اصل پانزدهم قانون اساسی است.

ماده (۱۴)

عدم تصریح به صلاحیت مجلس شورای اسلامی مندرج در اصل یکصد و سی و نهم قانون اساسی در خصوص موضوع دادرسی مغایر اصل یادشده می‌باشد.

تذکر:

در پیوست شماره (۲) عبارت «وزارت مسکن و شهرسازی» باید به عبارت «وزارت راه و شهرسازی» تغییر یابد.

۵- اساسنامه صندوق نوآوری و شکوفایی

ماده (۲)

حکم استقلال استخدامی و اداری و مالی و معاملاتی نیازمند مجوز مقنن است و چون چنین حکمی در ماده (۵) قانون حمایت از شرکتها و موسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوریها و اختراعات - مصوب ۱۳۸۹ - وجود ندارد، لذا از این حیث خروج از اذن مقنن و مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

ماده (۴)

عبارت سایر منابع به دلیل توسعه حکم مقنن (مندرج در تبصره (۲) ماده (۵) قانون مذکور) موجب خروج از اذن مقنن و از این حیث مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است.

بند (۶) ماده (۵)

با عنایت به اینکه منابع مالی صندوق در ماده (۵) قانون مذکور احصا شده است، لذا بند (۶) ماده (۵) ناظر به سایر کمکهای مالی خروج از اذن مقنن و از این حیث مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است.

ماده (۵)

با توجه به اینکه در ماده (۵) قانون یاد شده، یکی از منابع مالی صندوق، اعتبارات مندرج در بودجه سالانه ذکر شده است و در ماده (۵) اساسنامه به آن تصریح نشده است، لذا از این حیث موجب تضییق حکم قانون و مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است.

تبصره ماده (۵) و ماده (۶)

با عنایت به اینکه در ماده (۵) قانون صرفاً به بانکها اشاره شده است، لذا حکم تبصره ماده (۵) و (۶) اساسنامه که شامل موسسات اعتباری و صندوقها نیز می شود، موجب توسعه محدوده قانون و از این حیث مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است.

بند «ت» ماده (۹)

تصویب آیین نامه های مالی، استخدامی، اداری و معاملاتی توسط هیئت امنا با توجه به صلاحیت هیئت وزیران مندرج در اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی، مغایر اصل مذکور است.

بند «د» ماده (۹)

اتخاذ تصمیم در مورد کاهش یا افزایش سرمایه صندوق با توجه به اینکه موضوع یاد شده جنبه اساسنامه ای دارد، لذا تفویض آن به نهادی دیگر، مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است.

بند «ذ» ماده (۹)

صلح و سازش و ارجاع به داوری و استرداد دعوی بدون تصریح به صلاحیت مراجع قانونی مندرج در اصل یکصد و سی و نهم قانون اساسی مغایر اصل مذکور است.

بند «ر» ماده (۹)

عبارت «و نیز مواردی که در جهت اهداف صندوق قرار دارد» به دلیل اطلاق آن که شامل موارد خارج از چهارچوب های قانونی و اساسنامه ای است، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

ع- اساسنامه سازمان بیمه سلامت ایران

۱- سابقه قانونی

به موجب ماده (۵) قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور - مصوب ۱۳۷۳ - به منظور تأمین موجبات و امکانات بیمه خدمات درمانی کارکنان دولت، افراد نیازمند، روستائیان و سایر گروههای اجتماعی، سازمان بیمه خدمات درمانی تشکیل و به صورت شرکت دولتی اداره خواهد شد.

در بند «ب» ماده (۳۸) قانون برنامه پنجم توسعه - مصوب ۱۳۸۹ - به دولت اجازه داده شد بخشهای بیمه های درمانی کلیه صندوقهای موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور را در سازمان بیمه خدمات درمانی ادغام نماید. تشکیلات جدید سازمان بیمه سلامت ایران نامیده می شود و کلیه امور مربوط به بیمه سلامت در این سازمان متمرکز می شود. اساسنامه سازمان مذکور نیز با پیشنهاد معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور به تصویب هیئت وزیران می رسد. بر این اساس اساسنامه مذکور پس از تصویب هیئت وزیران جهت طی تشریفات قانونی به شورای نگهبان ارسال شده است.

۲- اظهار نظر کارشناسی

۱. بر اساس تبصره (۱) بند «ب» ماده (۳۸) قانون برنامه پنجم توسعه، شمول مفاد این بند به صندوقهای خدمات درمانی نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات با اذن مقام معظم رهبری است، لذا اطلاق ماده (۲) و تبصره (۱) ماده (۵) بدون اخذ مجوز مقام

معظم رهبری موجب توسعه قانون و از این جهت مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی و از جهت عدم تصریح به اذن مقام معظم رهبری مغایر اصل پنجاه و هفتم و بند (۴) اصل یکصد و دهم قانون اساسی است.

۲. بر اساس ماده (۱۸) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی - مصوب ۱۳۸۳ - اعمال این قانون در ارتباط با کمیته امداد امام خمینی (ره) و امور مرتبط با نیروهای مسلح منوط به اذن مقام معظم رهبری می باشد، لذا اداره سازمان بیمه سلامت ایران بر اساس قانون مذکور که متضمن مفاد ماده (۱۸) نیز است، مغایر اصل پنجاه و هفتم و بند (۴) اصل یکصد و دهم قانون اساسی است.

۳- با توجه به اینکه بر اساس تبصره (۳) بند «ب» ماده (۳۸) قانون برنامه پنجم توسعه، وظایف، اختیارات و مسئولیت های شورای عالی بیمه سلامت کشور به تصویب مجلس شورای اسلامی می رسد، لذا تعیین وظیفه برای شورای مذکور به شرح مندرج در تبصره ماده (۲) قانونگذاری تلقی می شود و از این حیث مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است.

تبصره (۲) ماده (۴)

به موجب تبصره (۳) ماده (۱۳) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی « - مصوب ۱۳۸۷ - افتتاح و تداوم فعالیت دفاتر و شعب خارج از کشور شرکتهای دولتی تنها با پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی دارایی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مجاز است ، لذا موجب خروج از اذن قانونگذار شده است و از این جهت مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است.

تبصره (۱) ماده (۴)

با توجه به اینکه در ماده (۴) مرکز اصلی صندوق در تهران تعیین شده است و اصولاً تعیین مرکز اصلی شرکتهای دولتی جنبه اساسنامه‌ای دارد و نمی‌توان اصلاح آن را به نهاد و مرجع دیگری تفویض کرد، لذا اعطای صلاحیت به هیئت امناء در خصوص جابجایی مرکز اصلی صندوق به شرح مندرج در تبصره (۱) ماده (۴) مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است.

ماده (۴)

نظر به اینکه تبصره (۱) ماده (۱۲) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی - مصوب ۱۳۸۳ - مقرر نموده است:

«تبصره ۱- نهادهای، سازمانها، مؤسسات و صندوقهای اصلی فعال در قلمروهای بیمه ای، حمایتی و امدادی این نظام مکلفند امور اجرایی و تصدی‌گری خود در زمینه تولید و ارائه خدمات و تعهدات قانونی مربوطه را به موجب قراردادهایی که ضوابط آن با پیشنهاد وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و تصویب شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی تعیین خواهد شد به مؤسسات کارگزاری محول نمایند.»

بنابر این مفاد ماده (۴) در قسمتی از آن که پیش بینی شده است سازمان می‌تواند از طریق واگذاری برخی از امور به کارگزاری‌ها نسبت به انجام وظایف قانونی خود اقدام نمایند از دو جهت واجد ایراد است:

یکی از آن جهت که به موجب تبصره یادشده صندوقهای بیمه‌ای مکلف به واگذاری امور اجرایی و تصدی‌گری به مؤسسات کارگزاری شده‌اند، در حالی که قسمت اول ماده

(۴) با عبارت « می‌تواند در تهران و سایر مناطق کشور از طریق شعب و نمایندگی‌ها یا از طریق واگذاری...» دلالت بر تجویز انجام امور موضوع تبصره (۱) ماده (۱۲) قانون یاد شده توسط شعب و نمایندگی‌ها دارد و این امر مغایر تکلیف موضوع تبصره (۱) ماده (۱۲) می‌باشد، به علاوه در ماده (۴) پیش بینی شده است که برخی از امور به کارگزاران محول گردد و این عبارت به معنای آن است که کلیه امور اجرایی و تصدی‌گری واگذار نشود و این امر نیز مغایر تبصره (۱) ماده (۱۲) می‌باشد، لذا به دلیل خروج از حدود اذن قانونی، مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است.

بند «س» ماده (۷)

قرار دادن وظیفه « اقامه دعوا در مراجع قانونی» در زمره وظایف سازمان بیمه سلامت ایران به شرح بند «س» ماده (۷) وجاهتی ندارد و این امر مطابق قوانین و اساسنامه‌های مشابه در زمره وظایف مدیر عامل قرار دارد.

بند «ع» ماده (۷)

مطابق تبصره (۳) بند «ب» ماده (۳۸) قانون برنامه پنجم توسعه، وظایف، اختیارات و مسئولیتهای شورای عالی بیمه سلامت باید با تقدیم لایحه به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد، در حالی که چنانکه ذکر شد مقدمتاً باید این وظایف و اختیارات به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد و مبتنی بر آن قانون، اساسنامه از جمله مشتمل بر نحوه اجرای وظایف قانونی شورای عالی بیمه سلامت تنظیم گردد، لذا با عنایت به اینکه شرح وظایف و صلاحیتهای شورای عالی بیمه سلامت تا کنون معلوم نشده است، اطلاق حکم مندرج در بند مذکور به جهت ضرورت تعیین وظایف شورای مذکور بر اساس

قانون، موجب خروج از اذن مقنن است و از این حیث مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

بند «ل» ماده (۷)

تعیین ضوابط مربوط به انعقاد و فسخ قرارداد با اشخاص حقیقی و حقوقی توسط هیئت امنای با توجه به ماهیت تقنینی آن، مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است و اگر جنبه آیین نامه‌ای داشته باشد، بر اساس اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی، هیئت وزیران مرجع صلاحیتدار برای وضع و تصویب آن است نه هیئت امنای سازمان بیمه سلامت، لذا از این حیث نیز مغایر اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی است.

بند «م» ماده (۷)

با توجه به ماهیت آیین نامه‌ای و جنبه مقررات گونه ضوابط مربوط به تنظیم و بررسی اسناد و مدارک پزشکان، گروهها و مؤسسات پزشکی طرف قرارداد، اعطای صلاحیت تصویب این موضوع به مرجعی غیر از هیئت وزیران (یعنی هیئت امنای سازمان مذکور)، مغایر اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی است.

لازم به ذکر است بر اساس بند «ب» ماده واحده قانون اصلاح ماده (۱۱۳) قانون مدیریت خدمات کشوری و چگونگی تعیین مدیریت سازمان تأمین اجتماعی و صندوقهای بازنشستگی و بیمه‌های درمانی - مصوب ۱۳۸۸-، هیئت امنای مذکور در بند (ب) یعنی شش نفر پیشنهادی وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی با تصویب شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی و سه نفر مطابق جزء (۲) بند (الف) ماده (۱۷) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی از نمایندگان خدمات گیرندگان، در حکم هیئت امنای صندوقهای بیمه‌های خدمات درمانی خواهند بود، لذا به دلیل حضور افراد

غیر وزیر در هیئت امنای سازمان بیمه سلامت ایران، تصویب مقررات آیین نامه ای توسط هیئت مذکور مغایر اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی است.

بند «د» ماده (۹)

با توجه به اینکه موضوعات مربوط به امور اداری و استخدامی شرکتهای دولتی در قانون مدیریت خدمات کشوری توسط قانونگذار تعیین تکلیف شده است و مقنن صلاحیتی برای هیئت امنای سازمان بیمه خدمات درمانی پیش بینی نکرده است، لذا اعطای صلاحیت به هیئت امنای برای تصویب آیین نامه اداری و استخدامی موجب خروج از اذن مقنن است و از این حیث مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است. همچنین با توجه به اینکه بر اساس مفاد ماده (۴) قانون برنامه سوم توسعه و ماده (۷) قانون برنامه چهارم توسعه، هیئت وزیران مرجع تصویب آیین نامه مالی و معاملاتی شرکتهای دولتی تعیین شده بود و این حکم در قانون برنامه پنجم توسعه تنفیذ نشده است، لذا حتی اگر در بند «د» ماده (۹)، صلاحیت تصویب آیین نامه مالی و معاملاتی به هیئت وزیران نیز پیش بینی می شد، این امر به دلیل فقدان مجوز قانونی مغایر اصل هشتاد و پنجم تلقی می شد، بنابر این تعیین هیئت امنای سازمان بیمه سلامت ایران به عنوان مرجع تصویب آیین نامه مالی و معاملاتی به دلیل فقدان جواز قانونی مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی و از جهت اینکه مرجع تصویب آیین نامه بر اساس اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی هیأت وزیران است، به دلیل حضور افراد غیر وزیر در هیئت امناء مغایر اصل مذکور است.

بند «ب» ماده (۱۶)

مطابق ماده (۴) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت - مصوب ۱۳۸۰-، دریافت هرگونه وجه، کالا و یا خدمات تحت هر عنوان از اشخاص حقیقی و حقوقی توسط وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی غیر از مواردی که در مقررات قانونی مربوط معین شده یا می‌شود، همچنین اخذ هدایا و کمک نقدی و جنسی در قبال کلیه معاملات اعم از داخلی و خارجی توسط وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است و یا تابع قوانین خاص هستند، ممنوع می‌باشد. قانونگذار در برخی قوانین مجوز لازم را برای دستگاههای اجرایی صادر کرده است که می‌توان به هیئت امنای کتابخانه های عمومی کشور، بنیاد شهید و امور ایثارگران، شوراهای آموزش و پرورش مناطق کشور، صندوق رفاه دانشجویان، انستیتو تحقیقات تغذیه‌ای و صنایع غذایی کشور، سازمان آموزش و پرورش استثنایی، سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، سازمان اوقاف و امور خیریه، سازمان مدیریت بحران کشور، صندوق تأمین خسارتهای بدنی سازمان بهزیستی کشور، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران، سازمان انتقال خون ایران، سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، صندوق تأمین اجتماعی و شهرداری اشاره کرد، لذا چون مجوزی از سوی قانونگذار، در این زمینه برای سازمان بیمه سلامت ایران صادر نشده است، حکم بند «ب» ماده (۱۶) به دلیل خروج از حدود اذن قانونگذار مغایر اصل هشتماد و پنجم قانون اساسی است.

بند «د» ماده (۱۶)

باعنایت به اینکه وجوه حاصل از خسارات، جرایم و جزاهای نقدی بر اساس اصل پنجاه و سوم قانون اساسی جزء دریافت‌های دولت محسوب می‌شود و باید در حسابهای خزانه داری کل متمرکز شود، لذا تلقی وجوه مذکور به عنوان منابع درآمدی سازمان بیمه سلامت ایران، مغایر اصل مذکور است و از جهت اینکه در قوانین مربوط چنین حکمی پیش بینی نشده است، لذا موجب خروج از اذن مقنن و از این جهت مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است.

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده، که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود را ایفا و تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از توانمین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه جلوگیری نمایند و با ملاحظه ضرورت کشور که گاهی با احکام ثانویه و گاهی به ولایت فقیه باید اجرا شود توجه نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

تهران - صندوق پستی ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵